

Godt styresett innebærer god forvaltning av økonomiske ressurser, bygd på en ansvarlig økonomisk politikk og aktiv bekjempelse av korrupsjon. Godt styresett er også en sentral forutsetning for et godt og effektivt utviklingssamarbeid. Utvikling av godt styresett forutsetter blant annet bedre utdannings- og kompetansenivå, institusjonsutvikling og styrking av forvaltnings- og kontrollorganer.

Fagområdet styresett omfatter:

- demokrati, inkl. støtte til nasjonalforsamlinger, valg, uavhengige medier
- forvaltningsreformer og desentralisering
- anti-korrupsjonsarbeid
- fredsbygging, post-konflikt bistand og GAP problematikk
- institusjonelle forhold, og institusjonell bærekraft ved programmer og prosjekter
- rettsstat og rettsreform
- menneskerettigheter
- kvinner og likestilling
- sivil samfunns utvikling
- offentlig finansforvaltning

Bistand til godt styresett skjer gjennom alle kanaler som Norge bruker; gjennom bilateral bistand stat til stat, via frivillige organisasjoner og gjennom multilateral bistand.

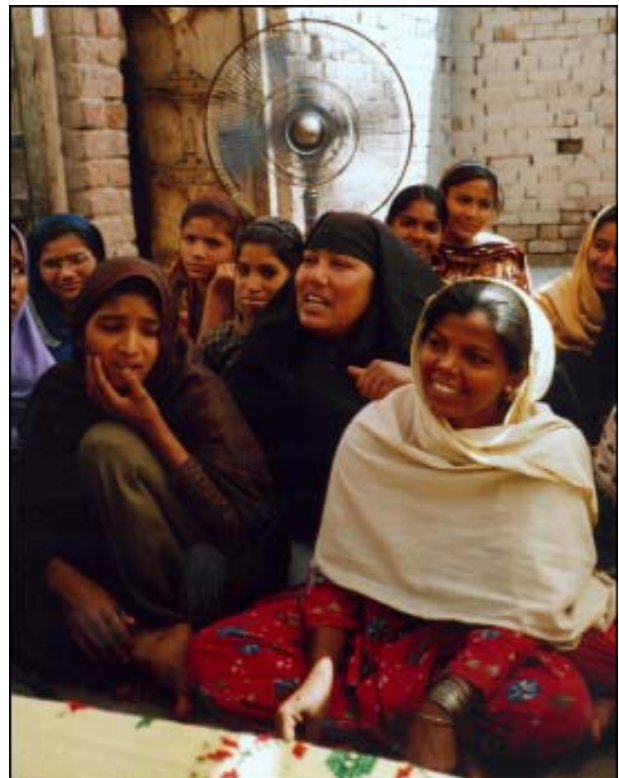
Godt styresett har en sentral plass i de politiske føringene for norsk bistand, og skal være et innsatsområde i *alle* samarbeidsland. I hovedsamarbeidslandene og de fleste sentrale samarbeidsland har de norske ambassadene ambisjoner om å følge aktivt med i nasjonale reformprosesser. Gjennom policydialogen med myndighetene og andre givere, er det mulig å være en pådriver for reform. Muligheten for å ha en konstruktiv dialog med myndighetene gjør at bistanden i stor grad knyttes opp mot landenes egne reformprosesser, gjennom finansiell støtte til finansforvaltning, desentralisering, forvaltningsreformer og sektorprogrammer. Støtten til aktører i det sivile samfunn er også betydelig, og mange ambassader ønsker å bruke den strategisk til å styrke endringsagenter i samfunnet. I andre stabile land, hvor utviklingssamarbeid er mer begrenset, er innsatsen gjerne prosjektpreget og i større grad konsentrert rundt støtte til det sivile samfunnet.

Bistanden til Nepal og Palestina har inntil nylig hatt samme statsbyggende og reformstøttende innretning som hos hovedsamarbeidslandene. Grunnlaget for slik bistand er i dag truet av akselererende voldelig konflikt i begge land. Utsiktene er svært usikre, og det er nødvendig å tenke gjennom innretningen av bistandsprogrammene i lys av situasjonen.

Et gjennomgående trekk ved land som i varierende grad er i konflikt eller post-konflikt, er usikkerheten knyttet til hele bistandsplanleggingen og vanskelighetene med å etablere stabile og forutsigbare rammer rundt innsatsen. Her er det behov for å kunne velge fleksible løsninger og

alternative kanaler, samtidig som man tenker langsiktig i forhold til fattigdomsreduksjon.

Behovet for å finne fredelige løsninger er sentralt i utviklingssamarbeidet og tilknytningen til godt styresett skjer i stor grad gjennom å fokusere på slike løsninger. Styresettdimensjonen er konsentrert rundt tiltak knyttet til menneskerettigheter, fred og forsoning. Kompetanseoppbygging i justissektoren og rettsstaten vektlegges samt konkret freds- og forsoningsarbeid knyttet til demobilisering, mineryddings- programmer etc.

GRASROTA MÅ MED: I Pakistan støtter NORAD blant annet kvinner som daglig møtes i private hjem for å få lese- og skriveopplæring gjennom organisasjonen Working Women Organisation. De lærer også om menneskerettigheter og hvordan de kan framføre disse i møte med lokale styresmakter. Organisasjonen hjelper også kvinnene med å få solgt varene de produserer i hjemmene sine på markedet. Under det siste lokalvalget i Pakistan var målet å få 33 prosent kvinner inn i "kommunestyrene" – det greidde de. Problemet er at svært mange av disse kvinnene verken kan lese eller skrive og de har heller ikke penger til bussen for å komme på "kommunestyremøtene". NORAD støtter nå opplæringsprogrammer for disse kvinnene.

NORAD
DIREKTORATET FOR
UTVIKLINGSSAMARBEID
NORWEGIAN AGENCY FOR
DEVELOPMENT COOPERATION

Lite penger, mye jobb

Andelen av samlet NORAD-bistand som går til styresett-tiltak ligger på rundt 16 prosent av totalvolumet. Styresettbistand stort sett en lite kapitalkrevende, men desto mer arbeidsintensiv virksomhet. Reformarbeid og institusjonsutvikling er sentrale komponenter, og arbeidet utføres i all hovedsak av det faste personalet i samarbeidslandets forvaltning, og finansieres av mottaker. Tiltak på dette innsatsområdet kan derfor ha langt større virkning enn deres budsjettmessige omfang skulle tilsi.

Den "rene" styresettbistanden utgjør bare litt over halvparten av NORADs samlede støtte til styrking av samarbeidslandenes styresett. Tar vi med bistanden til institusjons- og kapasitetsbygging innen de ulike sektorer, utgjør den samlede støtten til godt styresett 25 % av NORADs totale bistand.

Bistandstiltakene er bare ett av flere redskap for å fremme godt styresett. De andre er policydialog og måten bistanden gjennomføres på blant annet når det gjelder åpenhet, redelighet og anti-korrupsjonspraksis.

Tematiske innsatsområder

NORAD skal øke støtten til styrking av samarbeidslandenes finansforvaltning, støtten til brede forvaltningsreformer inkludert tiltak for å bekjempe korrupsjon, og støtten til media og andre aktører i det sivile samfunnet som representerer korrigerende krefter i utviklingen mot mer demokratisk og åpnere samfunn.

NORAD har de siste årene kraftig økt engasjementet i arbeidet med å bedre samarbeidslandenes finansforvaltning. Dette gjelder særlig der vi er inne i eller vurderer å gå inn i sektorprogrammer eller budsjettstøtte (hovedsamarbeidslandene i Afrika samt Etiopia og Nepal). Det siste året har ambassadene deltatt aktivt i givervdialogen på dette feltet også i Vietnam, Bangladesh, Palestina og Nicaragua. En stor del av Norges engasjement i styrket finansforvaltning skjer i form av policydialog og finansiell støtte kanalisert som generell budsjettstøtte eller sektorstøtte.

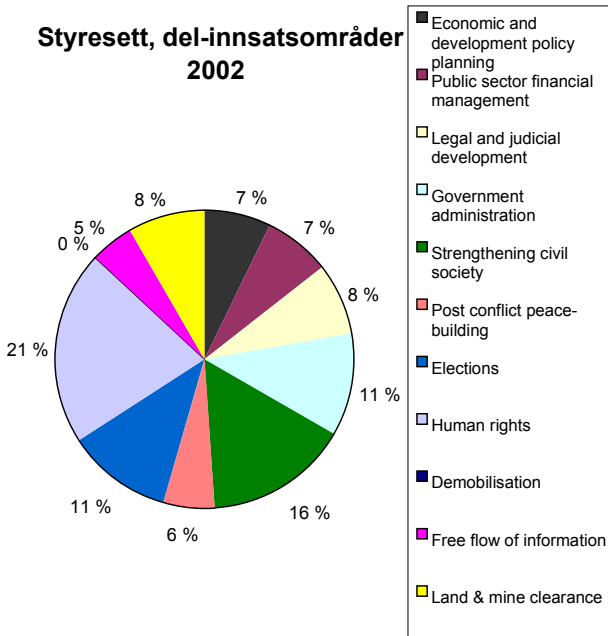
Der NORAD er engasjert i tunge sektorinnsatser (helse, utdanning, energi og til dels veg), omfatter samarbeidet også støtte til reformarbeid innen sektoren. Vi støtter dessuten en rekke enkelttiltak som faller inn under brede forvaltningsreformprogrammer, bl a tiltak mot korrupsjon.

Institusjonsbygging i sektorene

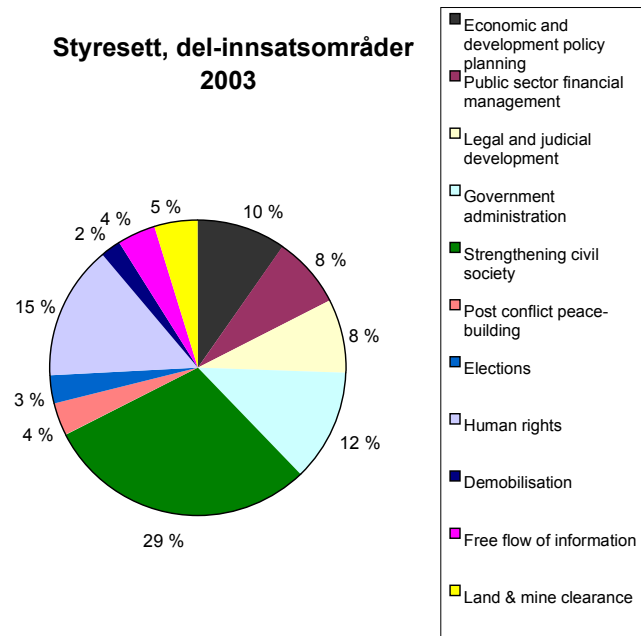
NORADs bistand til institusjonsbygging innen sektorene er nesten like stor som hele den "rene" styresettbistanden. Også dette er bistand til styrking av samarbeidslandenes styresett.

Bistanden til institusjonsbygging i sektorene er særlig rettet mot Afrika, som mottar 67-74% av den. 13-17% går til Asia, og 6-11% er globale tiltak. Til sammenlikning går bare litt over halvparten av den "rene" styresettbistanden til Afrika.-

Styresett, del-innsatsområder
2002

Styresett, del-innsatsområder
2003

Diagrammene viser hvordan bistanden til DAC hovedsektor 150 "Government and civil society" fordeler seg på undersektorene. Oversikten viser at 25-30% av den samlede bistanden til styresett går til styrking av det sivile samfunn. Støtten til media utgjør 4-5%.

Informasjonssenteret: 22 24 20 60
www.norad.no

NORADfakta er basert på analyser
NORADs fagavdeling har gjort på
basis av ambassadenes
virksomhetsplaner for 2003.